

вирішення місцевих проблем; свобода через місцеву та регіональну автономію; забезпечення культурної, мовної та етнічної різноманітності; економічна конкуренція між місцевим та регіональним рівнями.

Використані джерела

1. Зелінський С.Е. Теоретико-методологічні засади комплексного оцінювання державних службовців : монографія. К. : НАДУ, 2016. 296 с.
2. Микитюк П. П. Інвестиційно-інноваційний менеджмент [Текст] : навч. посіб. / за заг. ред. П. П. Микитюка. Тернопіль : Економічна думка, 2015. – 452 с.
3. Покотило Т. В. Шляхи підвищення ефективності діяльності органів місцевого самоврядування: соціологічний аналіз. *Державне будівництво*. № 1/2015. С. 3-12
4. Попович Т.М. Управління якістю: Навч. посібник. Тернопіль, Крок, 2013. 320 с.
5. Про адміністративні послуги. Закон України (в редакції від 11.06.2017, № 2019-19) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>

Новаковська Іванна

(науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ Жуковська А.Ю.)

КЛАСИФІКАЦІЯ ОРГАНІВ СУДОВОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Виникнення судової влади сягає в далеке минуле, а процес її розвитку триває вже багато століть і пройшов декілька етапів. Цей розвиток не був поступовий, судова влада розвивалася у межах історичних умов становлення конкретних держав.

Класифікувати органи судової влади можна за критерієм структурованості на такі: суд як складений суб'єкт, колегія суддів як колективний суб'єкт, суддя як індивідуальний суб'єкт. Однак ця класифікація не враховує непересічне значення апеляційних, спеціалізованих судів, Верховного Суду України та Конституційного Суду України. Вважаємо, що такі органи повинні мати у всезагальній і деталізованій класифікації окреме місце [1].

Іншу позицію стосовно класифікації органів судової влади займає І.В. Бондаренко. Так, він, класифікуючи суди, враховує

одразу три критерії: 1) унітарність України; 2) поліморфізм – наявність не тільки судів загальної юрисдикції, а й спеціалізованих судів; 3) поліцентризм – наявність декількох вищих судів, які розглядають справи. При цьому за цими критеріями автор класифікує органи судової влади на такі види: 1) за адміністративно-територіальним устроєм виділяє місцеві районні, міські, міськрайонні, обласні суди; 2) за критерієм спеціалізованості (поліморфізму) органи судової влади поділяє на загальні, спеціалізовані й нетрадиційні (Конституційний Суд України) [2, с. 38-39].

Розглядаючи певні доктринальні позиції стосовно класифікації органів судової влади, можемо запропонувати їх поділ за критерієм рівня здійснення ними правоохоронної, правозахисної й контрольної функцій на суди міжнародні (у тому числі регіональні) і суди національні. Останні у свою чергу поділяються на суди конституційної й загальної юрисдикції. За межами цього поділу існують також «народні» суди (третейські, суди присяжних, народні засідателі).

Отже, доктринальні підходи передбачають безліч класифікацій органів судової влади, проте зазначимо, що жодна з таких класифікацій не є всеохоплюючою й не претендує на винятковість. Можна визначити такі підходи до класифікації органів судової влади:

- за критерієм структурованості виділяють такі: суд як складений суб'єкт, колегія суддів як колективний суб'єкт, суддя як індивідуальний суб'єкт;

- за адміністративно-територіальним устроєм розрізняють місцеві районні, міські, міськрайонні, обласні суди;

- за критерієм спеціалізованості органи судової влади поділяються на загальні, спеціалізовані й нетрадиційні (Конституційний Суд України);

- за видом інстанції виділяють суди першої, апеляційної й касаційної інстанцій, Верховний Суд України й Конституційний Суд України;

– за критерієм рівня здійснення судами правоохоронної, правозахисної й контрольної функцій розрізняють суди міжнародні (у тому числі регіональні) і суди національні. Останні у свою чергу поділяються на суди конституційної й загальної юрисдикції [1].

Водночас, розглянувши доктринальні підходи до класифікації органів судової влади, звернемо увагу й на легальний підхід. Так, систему органів судової влади в Україні визначено ст. 6 розділу VIII Конституції України [3] та Законом України «Про судоустрій і статус суддів» [4]. Як вказує А.Т. Комзюк, адміністративні й місцеві загальні суди як складова судової гілки влади є незалежними від органів законодавчої й судової влади [5, с. 131].

Ці суди належать до судів загальної юрисдикції й утворюють єдину систему судів України. Водночас окружні адміністративні й місцеві загальні суди належать до різних судових юрисдикцій (відповідно, до спеціалізованих і загальних).

Характеризуючи класифікацію судів загальної юрисдикції, зазначимо, що в цій системі окружні адміністративні суди утворюють власну підсистему, до якої входять такі складові: окружні адміністративні суди, апеляційні адміністративні суди, касаційний суд (Вищий адміністративний суд України) і Верховний Суд України (переглядає справи з питань неоднакового застосування норми матеріального права в однакових за змістом правовідносинах). Разом із цим загальні суди також класифікуються на місцеві загальні суди (районні в місті, міські, міськрайонні, районні, обласні), апеляційні суди, Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ і Верховний Суд України.

Водночас існує також суд конституційної юрисдикції – Конституційний Суд України, який є в цьому аспекті єдиним у своєму роді. Діяльність цього суду регулюється Законом України «Про Конституційний Суд України» [6].

Отже, розглянувши підхід, втілений у законодавстві, зазначимо, що класифікацію судів здійснено на абстрактному рівні: суди загальної юрисдикції та суд конституційної юрисдикції

(Конституційний Суд України). Згідно зі ст. 17 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [4] систему судів загальної юрисдикції складають: 1) місцеві суди; 2) апеляційні суди; 3) вищі спеціалізовані суди; 4) Верховний Суд України. Вищими судовими органами спеціалізованих судів є відповідні вищі спеціалізовані суди. У системі адміністративних судів вищим судовим органом є Вищий адміністративний суд України. Систему власне адміністративних судів складають: 1) місцеві суди; 2) апеляційні суди; 3) Вищий адміністративний суд України; 4) Верховний Суд України, до складу якого входять судді адміністративної юрисдикції у відповідній судовій палаті.

Використані джерела

1. Гриценко В. Г. Класифікація органів судової влади України, сутність та особливості їх правоохоронної діяльності. Актуальні проблеми держави і права. 2016. Вип. 76. С. 44-50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2016_76_9.
2. Бондаренко І.В. Судова система України та її реформування у сучасних умовах. Право України. К., 2002. № 8. С. 37-42.
3. Конституція України : Основний Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР . Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
4. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 7 липня 2010 р. № 2453-VI. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 41-45. Ст. 1468. Ст. 529.
5. Адміністративна юстиція в Україні : навчальний посібник / за заг. ред. А.Т. Комзюка. К. : Прецедент, 2009. 198 с.
6. Про Конституційний суд України : Закон України від 16 жовтня 1996 № 422/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 49. Ст. 272.